

Wokół wybranych problemów konstytucjonalizmu

Księga jubileuszowa prof. dr. hab. Andrzeja Bałabana

Rocznice i jubileusze stanowią zawsze okazję do uhonorowania doniosłych zdarzeń lub znamienitych osób. Tak też rzecz się miała z 70-leciem urodzin Profesora Andrzeja Bałabana, które obchodziliśmy uroczystie w październiku 2017 roku. Szacowny Jubilat jest znanym prawnikiem i nauczycielem akademickim naszego uniwersytetu od 1988 roku.

dr Przemysław Mijał

dr hab. Jerzy Ciapała, prof. US

Katedra Prawa Konstytucyjnego i Integracji Europejskiej
Wydział Prawa i Administracji US

Podczas uroczystości jubileuszu 70-lecia urodzin prof. dr. hab. Andrzeja Bałabana

Fot. Filip Kacalski

Jego jubileuszowi zawdzięczamy między innymi interesującą publikację książkową *Wokół wybranych problemów konstytucjonalizmu*, którą mieliśmy zaszczyt redagować. Jej zawartość to 29 opracowań, przygotowanych przez 33 autorów – specjalizujących się w prawie konstytucyjnym oraz innych gałęziach prawa – z Uniwersytetu Szczecińskiego, a także z 11 innych ośrodków akademickich. Tom został przygotowany i wydany w prestiżowym Wydawnictwie Sejmowym, co dowodzi, albo powinno dowodzić, wysokiego standardu opracowań w niej zawartych. Uwagę zwraca fakt, że teksty zostały złożone do połowy 2016 roku, czyli jeszcze nie mogły dotyczyć najbardziej aktualnych zagadnień ustrojowo-politycznych.

Jako redaktorzy zdecydowaliśmy się na umieszczenie poszczególnych artykułów według kolejności alfabetycznej nazwisk autorów. W tomie nie odnajdziemy zdecydowanie dominującego wątku tema-

JM prof. dr hab. Edward Włodarczyk w imieniu własnym i władz rektorskich składa gratulacje i przekazuje Jubilatowi prof. dr. hab. Andrzejowi Bałabanowi upominek

Fot. Filip Kacalski

Uroczystość jubileuszowa. Pierwszy rząd od lewej: dr hab. Daniel Wacinkiewicz, wiceprezydent Szczecina, WPIA US; dr Bohdan Zdziennicki, b. prezes TK; prof. dr hab. Zbigniew Witkowski, dziekan Wydziału Prawa UMK; dr hab. Hanna Suchocka, prof. UAM, b. premier RP; prof. dr hab. Janusz Trzciniński, b. wiceprezes TK i b. prezes NSA

Fot. Filip Kacalski

tycznego, jednak cechą wspólną opracowań jest umieszczenie ich na płaszczyźnie prawa publicznego.

ISTOTNE I AKTUALNE TEMATY

Jeśli jednak podejmiemy próbę podziału opracowań na wątki tematyczne, to można wyodrębnić kilka z nich.

Po pierwsze, nader doniosła i aktualna problematyka sądownictwa konstytucyjnego w Polsce i na świecie daje asumpt do rozważań o istocie tego sądownictwa i jego polskich uwarunkowaniach: zagadnienia to podjęli: B. Ziemiński (US), *Pozycja prawna Trybunału Konstytucyjnego*; P. Mikuli, N. Fox (UJ), *W poszukiwaniu optymalnego modelu wyboru sędziów sądu konstytucyjnego*; K. Flaga-Gieruszyńska (US), *Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego jako podstawa wznowienia postępowania cywilnego*; P. Mijał (OIRP), *Opinia amicus curiae jako forma wsparcia sądu konstytucyjnego*; M. Granat (UKSW, sędzia TK w st. spoczynku), *Pominięcie czy zaniechanie ustawodawcze? Uwagi na marginesie sporu przed Trybunałem Konstytucyjnym o dekret warszawski*.

Po drugie, zagadnienia teorii konstytucji i ogólne zagadnienia dogmatyki prawa konstytucyjnego stanowią bardzo istotną część ogółu publikacji, są to artykuły następujących autorów: J. Jaskiernia (UJK), *Konstytucyjna zasada państwa jednolitego*; R. Ludwikowski, A. Ludwikowska (Uniwersytet w Waszyngtonie²), *Two Firsts*;

A Comparative Study of the American and the Polish Constitutions; R. Grabowski (UR), *Procedury specjalne zmiany konstytucji w państwach europejskich; odstępstwa czasowe - tryb nadzwyczajny - tryb pilny*; A. Sylwestrzak (UG), *Władza rządząca, władza opozycji i władza neutralna na tle tradycyjnych teorii podziału władz*.

Po trzecie, odnajdujemy dość liczne opracowania dotyczące bardziej szczegółowych kwestii dogmatyki prawa konstytucyjnego Polski i państw obcych w następujących artykułach: A. Bień-Kacała, Z. Witkowski (UMK), *Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych w świetle unormowań Konstytucji RP*; S. Grabowska (UR), *Referendum jako instytucja odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta, analiza islandzkich regulacji*; R. Mojak, A. Trubalski (UMCS), *Pozycja ustrojowa Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie polityki zagranicznej oraz w procesie funkcjonowania w Unii Europejskiej*; A. Szmyt (UG), *W sprawie sejmowego i senackiego wezwania Prezydenta RP do odebrania ślubowania od wybranych sędziów Trybunału Konstytucyjnego*; H. Zięba-Załucka (UR), *Prokuratura i jej kompetencje wobec administracji publicznej (na marginesie ustawy z 1985 roku)*; M. Masternak-Kubiak (UWr, sędzia NSA), *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jako przedmiot skargi konstytucyjnej*; K. Complik (UWr), *Amerykańska łaska prezydencka drogowskazem dla polskiej odpowiedzialności?;* L. Garlicki (UW, sędzia TK

w st. spoczynku, b. sędzia ETPCz), *Związki monoseksualne w najnowszym orzecznictwie SN USA i ETPCz.*; P.A. Leszczyński (AJZP w GW³), *Między Scyllą eurointegracji a Charybdą oligarchizacji władzy - dążenie do zmiany konstytucji Ukrainy po Rewolucji Godnościowej 2013/2014*.

Czwartą grupę opracowań stanowią artykuły z zakresu prawa administracyjnego i gospodarczego publicznego: B. Zdziennicki (sędzia TK w st. spoczynku, b. Prezes TK), *Znaczenie publicznoprawnej ochrony konkurencji dla praw jednostki*; J. Sługocki (US), *Zagadnienia statusu wyższych stanowisk w służbie cywilnej*; R. Mołski (US), *Polityka promowania narodowych czempionów w świetle zasady wolności gospodarczej*; M. Jabłoński (UWr), *Udostępnianie informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystania. Uwagi na tle nowych rozwiązań ustawowych*.

W ramy książki wpisują się również zróżnicowane opracowania z zakresu prawa międzynarodowego i unijnego, przy czym w kilku z nich odniesiono się do sytuacji w Polsce: H. Suchocka (UAM⁴), *Potransformacyjny proces zmian konstytucji w państwach Europy Środkowej i Wschodniej w świetle doświadczeń Komisji Weneckiej*; J. Ciapała (US), *Wybrane uwagi na temat obowiązywania i stosowania aktów prawa pochodnego Unii Europejskiej w kontekście konstytucyjnego systemu źródeł prawa*; M. Grzybowski (UJ, sędzia TK w st. spoczynku), *Wyboista droga Danii do*

Wspólnot i Unii Europejskiej; P. Łaski (US), *Uwagi na temat aspektów materialnych stosowania prawa międzynarodowego w wewnątrzpaństwowym porządku prawnym*.

Ostatnią, szóstą grupę artykułów stanowią dwa teksty, w których dominuje tematyka historyczna: J. Trzeciński (UW, sędzia TK w st. spoczynku), *Konstytucja dla Europy z 1831 roku*; D. Górecki (UŁ), *Finanse Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźctwie po II wojnie światowej*.

ŚRODOWISKO KONSTYTUCJONALISTÓW

Przegląd opracowań ujętych w tomie jubileuszowym daje podstawę do trzech wniosków. Książka ta stanowi dobitny dowód integracji środowiska prawniczego, w tym zwłaszcza konstytucjona-

listów, do których należy nasz Jubilat, od 60 lat odbywających regularne zjazdy katedr i zakładów oraz dających wyraz solidarności i współpracy między innymi poprzez przygotowywanie licznych konferencji i ksiąg okolicznościowych. Problematyka polskiego prawa konstytucyjnego ściśle koresponduje z innymi dziedzinami prawa, albowiem współcześnie – w konsekwencji tak zwanej konstytucjonalizacji prawa – coraz częściej dyskurs naukowy musi zawierać odniesienia do ustawy zasadniczej.

Ostatni, trzeci wniosek dotyczy obecnej sytuacji w Polsce, w której daje się zauważyć niebezpieczny prymat polityki nad prawem oraz występujący wśród części klasy politycznej nihilizm konstytucyjny. Można przypuszczać, że gdyby autorzy

zdający swoje opracowania w pierwszej połowie 2016 roku znali późniejszą sekwencję zdarzeń prawnych i politycznych w Polsce, to ich wypowiedzi byłyby bardziej wyostrzone. Chociaż i tak wśród artykułów niejednokrotnie odnajdziemy sporą dozę krytycyzmu. ♦

Wokół wybranych problemów konstytucjonalizmu, red. J. Ciapała, P. Mijał, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2017, ss. 401.

¹ Okręgowa Izba Radców Prawnych, dr P. Mijał jest jej dziekanem.

² Katolicki Uniwersytet w Waszyngtonie; Ericson Immigration Group, Arlington.

³ Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim.

⁴ Była prezes Rady Ministrów i ambasador w Stolicy Apostolskiej.